

Betekenisvolle relaties aangaan en onderhouden

Een sociaal netwerk beschermt tegen eenzaamheid. Het gaat hierbij niet alleen om het aantal relaties, maar ook om de kwaliteit van de relaties. In een goede relatie vind je emotionele steun bij elkaar, wat bijdraagt aan het verminderen van eenzaamheid.

Gemeente en maatschappelijke partners kunnen het ontstaan van betekenisvolle relaties stimuleren door mogelijkheden voor ontmoeting en sociale participatie te creëren of te faciliteren

<u>Koffie-ochtenden in de wijk</u>	O.a. in wijkgebouw FS16 en OBS De Margriet worden wekelijks koffie-ochtenden georganiseerd. Iedereen kan een kopje koffie komen drinken en een praatje maken. Buurtgenoten, ondernemers en opbouwwerkers ontmoeten elkaar hier en praten over wat hen bezighoudt en wat er in de wijk leeft.
<u>Dienstencentrum Duivenvoorde</u>	Medewerkers en vrijwilligers organiseren diverse activiteiten zoals biljarten, muziek, bridge, bingo, gymnastiek, etc. Er is een laagdrempelig dienstenaanbod: kapper, bibliotheek, pedicure, fysiotherapeut, diëtiste. Kwadraad en de wijkagent houden er spreekuur. Ook kun je binnen lopen voor een kopje koffie of een warme maaltijd.
<u>Samen eten</u>	Er zijn diverse mogelijkheden voor inwoners om aan te schuiven bij een maaltijd en samen te eten. O.a. bij het wekelijkse initiatief 'Eet je mee' van Woej in de Groene Loper.
<u>Vriendendienst</u>	Vriendendienst is een maatjesproject waarin vrijwilligers worden gekoppeld aan mensen die te maken hebben (gehad) met de geestelijke gezondheidszorg om samen activiteiten te ondernemen die helpen bij het herstel. Doel is het sociaal isolement te doorbreken of te voorkomen en maatschappelijke participatie te vergroten.
<u>Sociaal contactmoment tijdens Huishoudelijke Ondersteuning</u>	Er wordt extra tijd ingeruimd bij de levering van huishoudelijke ondersteuning voor een vraaggericht sociaal contactmoment met de cliënt. Dit wordt gezamenlijk ingevuld naar behoefte, bijvoorbeeld met een 'bakkie en een praatje'.
<u>Speel-o-theek (Spel- en opvoedpunt)</u>	Bij het Spel- en Opvoedpunt kunnen ouders met hun kind(eren) speelgoed en spelmateriaal lenen tegen een kleine vergoeding. Zij kunnen daar ook andere ouders ontmoeten en met elkaar praten over hun ervaringen. Wekelijks zijn er gezellige en leerzame activiteiten voor ouders en hun kinderen.
<u>Ontmoetingscentra dementie</u>	Momenteel zijn er drie centra. De activiteiten zijn gericht op bewegen, het geheugen actief houden of een training gericht op zelfredzaamheid. Gecombineerd met bijvoorbeeld muziekactiviteiten, schilderen of activiteiten om anderen te ontmoeten. Daarnaast is er ontbijt, lunch en diner en een gratis koffiecorner. Dit wordt in 2017 breder getrokken dan alleen dementie en ook op meer plekken in de gemeente.
<u>Mantelzorgers Ontmoeten Mantelzorgers (MOM)</u>	Vanuit de praktijk blijkt dat er onder mantelzorgers behoefte is om andere mantelzorgers te ontmoeten, van elkaar te leren en ervaringen uit te wisselen. Doel van dit initiatief is het samenbrengen en ondersteunen van mantelzorgers in Leidschendam-Voorburg en het delen van kennis.
<u>Activiteiten in wijkcentra</u>	Diverse activiteiten waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en samen dingen kunnen doen (o.a. culturele, muzikale, creatieve activiteiten, kaarten).
<u>Vadercentrum</u>	In het Vadercentrum kunnen volwassen mannen uit alle culturen elkaar ontmoeten, nieuwe contacten opdoen, beter Nederlands leren spreken en meedoen aan allerlei activiteiten.

<u>Moedercentrum</u>	Het moedercentrum verzorgt een aantal goedlopende cursussen in het wijkgebouw van Sport en Welzijn (SenW): naailessen, Arabische les, Engelse les en lessen breien voor zowel kinderen als volwassenen.
<u>"Sociaal Beheer" van 3 wijkgebouwen</u>	Sociaal Beheer houdt in dat het gebouw een functie moet hebben voor alle inwoners van de wijk. Het gebruik van de gebouwen is zo laagdrempelig mogelijk, een ruimte huren op basis van een dagdeel is mogelijk tegen een laag tarief. In de gebouwen worden activiteiten met en door gebruikers georganiseerd. (Dobbelaan 4, Franstraat 16, De Loopplank)
<u>Project Maatschappelijk Verantwoord Verenigen</u>	Ondersteuning voor (sport)verenigingen om een bredere maatschappelijke rol te pakken en/of deze te versterken, door o.a. meer/andere mensen deel te laten nemen aan activiteiten of een wijkfunctie te vervullen.
<u>Eenzaamheidsbestrijding voor LHBT-ouderen</u>	Zoetermeer is namens LV, zichzelf, Delft, Westland en Den Haag met het COC bezig om dit te organiseren. Bijeenkomst 8 december aanstaande.
<u>Inloop ggz</u>	De inloopvoorziening is de meest laagdrempelige vorm van dagactiviteit voor mensen met psychische problemen, voor verslaafden en dak- en thuislozen. Een inloopvoorziening biedt lotgenotencontact, toeleiding naar zorg, eenzaamheidspreventie en vroegtijdige signalering van problemen.
<u>Projectenpot Kunst en Cultuur</u>	De projectenpot is bedoeld om bijdragen te kunnen leveren aan initiatieven uit de creatieve industrie en het verenigingsleven, o.a. gericht op het bevorderen van de leefbaarheid en het ontwikkelen van moderne vaardigheden.

Maatschappelijk participeren

Het gaan doen van vrijwilligerswerk is een goede optie voor iemand die zich eenzaam voelt of behoefte heeft aan meer sociale contacten. Uit onderzoek blijkt dat mensen die zichzelf nuttig voelen voor anderen, minder eenzaam zijn. Dit positieve effect van nuttig voelen bestaat echter niet bij culturele en recreatieve activiteiten.

Als regisseur in het sociaal domein heeft de gemeente een belangrijke rol in het faciliteren en stimuleren van vrijwillige inzet en mantelzorg.

<u>Welzijn op Recept</u>	Een interventie die in het kader van de Gezonde Wijkaanpak gerealiseerd gaat worden in De Heuvel en Prinsenhof. Mensen kunnen vanuit de huisarts worden doorverwezen naar Welzijn op Recept, waar kwetsbare inwoners worden begeleid bij de stap naar welzijnsactiviteiten
<u>Woej mantelzorgondersteuning</u>	Er wordt op verschillende manieren emotionele steun geboden aan mantelzorgers waardoor zij het langer volhouden
<u>Vrijwilligerspunt</u>	Het Vrijwilligerspunt brengt organisaties en vrijwilligers bij elkaar. Ze informeren, adviseren en ondersteunen vrijwilligersorganisaties om hun werk met vrijwilligers goed te kunnen uitvoeren. Ook kunnen vrijwilligers worden begeleid in hun werkzaamheden door een (vrijwillige) coach.
<u>"Sociaal Beheer" van 3 wijkgebouwen</u>	Het beheer en de exploitatie van de panden wordt gedaan met behulp van vrijwilligers en mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt.

<u>Vrijwillige vervoersdiensten (Woej busjes en particulier)</u>	Door vrijwilligers in te zetten op de bussen van Woej en particulier vrijwilligersvervoer mogelijk te maken, faciliteert Woej dat deze mensen nuttige bijdrage leveren aan de participatie van anderen.
<u>Work-first (tegenprestatie)</u>	Centraal element in het re-integratiebeleid van de gemeente is de Work-First, ofwel het opdoen van werkervaring als tegenprestatie voor het ontvangen van een PW-uitkering. Het gaat om werkervaring voor gemiddeld 20 uur per week wat ook in de vorm van vrijwilligerswerk kan plaatsvinden. Door dit te combineren met opleiding en intensieve begeleiding wordt inschakeling op de arbeidsmarkt bevorderd.

Onvrijwillig isolement doorbreken	
De kans op eenzaamheid neemt toe als mensen aan huis gebonden zijn en dus onbedoeld geïsoleerd raken. Mensen kunnen aan huis gebonden zijn door bijvoorbeeld gebrekkige mobiliteit, te laag inkomen, gebrek aan mantelzorg, of onvoldoende taalvaardigheid.	
<i>Er zijn verschillende door de gemeente beïnvloedbare belemmeringen waardoor mensen (ongewild) gebonden zijn aan huis: m.n. zorgtaken, vervoersproblemen en geldgebrek.</i>	
<u>Computerlessen</u>	O.a. in diverse wijkcentra. Ze dragen bij aan vermogen van mensen om digitaal contact te leggen en te onderhouden met anderen (e-mail, skype, etc.).
<u>Nederlandse taaltraining</u>	Fox AOB biedt taallessen aan waardoor een belangrijke drempel voor met name allochtonen om buitenshuis activiteiten te ondernemen, wordt verminderd/weggenomen.
<u>Regiotaxi als voorliggende voorziening</u>	Met een Wmo-indicatie reis je goedkoper met de Regiotaxi, waardoor je gemakkelijker buitenshuis activiteiten kunt ondernemen en/of mensen kunt bezoeken.
<u>Lokale vervoersdiensten aansluitend op snelle buslijnen</u>	Er zijn diverse initiatieven in uitvoering en ontwikkel, o.a. Vrijwilligersvervoersdienst van Woej, belbussen en particuliere vervoersdiensten. Dit helpt inwoners die niet zelfstandig bij 'doorgaande' bushaltes kunnen komen.
<u>Beter toegankelijk maken OV voor rolstoel en scootmobiel</u>	Ook de komende jaren wordt geïnvesteerd in de toegankelijkheid van haltes en vervoermiddelen voor mensen met een beperking, zodat zij mobieler worden.
<u>Vrijwillige respijtzorg</u>	O.a. vanuit de Zonnebloem, Rode Kruis, Buddynetwerk, VTV (MEE). Vrijwillig respijtzorg zorgt ervoor dat mantelzorgers er even 'uit' kunnen om iets leuks te doen of ander mensen te ontmoeten. Een voorbeeld is 'Bezoek op maat'.
<u>Actieteam sociale activering minima</u>	In het actieteam worden getrainde vrijwilligers gekoppeld aan mensen met een ondersteuningsvraag voortkomend uit hun financiële situatie, die gerelateerd is aan het krijgen van sociaal contact en/of netwerkuitbreiding, perspectiefverbetering, geaccepteerd worden of het verkrijgen van maatschappelijke steun. Niet alleen mensen met een vraag worden opgespoord, de meerwaarde van vrijwilligers is dat ze juist ook verborgen armoede kunnen signaleren.
<u>Individuele inkomenstoelage</u>	Jaarlijkse verstrekking van een vrij besteedbaar geldbedrag voor mensen 21-65 jaar met een langdurig (>3 jaar) laag inkomen

<u>Ooievaarspas</u>	Met de pas kunnen inwoners met korting (volwassenen) of gratis (kinderen) onder meer deelnemen sportieve, culturele en maatschappelijke activiteiten (zie ooievaarspas.nl voor alle mogelijkheden). Inkomensgrens voor de pas is 130% van de bijstandsnorm. Pashouders mogen gebruik maken van alle aanbiedingen in de drie deelnemende gemeenten: Den Haag, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg.
<u>Home-start</u>	De Home-Start vrijwilliger ondersteunt bij: * 1de opvoeding met de kinderen, *het opbouwen van een sociaal netwerk, *leren waar voorzieningen zijn in de wijk, *het organiseren van het huishouden, * praktische hulp
<u>Educatief project "Sociale Redzaamheid"</u>	Uitgevoerd door FOX AOB (in samenwerking met het ID-College). Het project richt zich op allochtone vrouwen uit de gemeente Leidschendam-Voorburg die zich in een kwetsbare positie bevinden. Het project telt 6 groepen variërend van analfabeet tot gevorderd. Het project is voornamelijk gericht op het bevorderen van integratie en participatie in de Nederlandse samenleving (zelfredzaamheid en zelfstandiging van de vrouwen).
<u>Taalmaatjes</u>	Dit wordt momenteel ontwikkeld i.o.m. Fox AOB. Het idee is om inwoners van allochtone herkomst te koppelen aan taalmaatjes zodat zij de taal (beter) leren.

Schone, hele en veilige woonomgeving met voldoende voorzieningen

Gevoelens van eenzaamheid worden ook beïnvloed door omstandigheden als vermindering van het winkelbestand in een wijk, verpaupering van steden of onveiligheid op straat door criminaliteit.

De gemeente heeft een belangrijke verantwoordelijkheid in het beheer van de openbare ruimte, stimuleren van het economisch klimaat en het tegengaan van overlast en criminaliteit.

<u>Buurtpreventieteams</u>	In drie van de vier wijken zijn deze teams actief (alleen Voorburg-Noord nog niet). Ze richten zich op het leggen en onderhouden van contacten in de wijk, signaleren en melden van misstanden (bij politie, gemeente of woningbouwcorporatie). De teams zijn zelfsturend en richten zich vaak op woninginbraak of jeugdoverlast.
<u>Aanpak jeugdoverlast en -criminaliteit</u>	Bestrijden van jeugdoverlast (hanggroepen, bankjes, pesterijen etc) in heel LV, o.a. door Jeugd op Straat overleg
<u>Individuele aanpak overlastgevers en criminelen</u>	Lokale Kamer zorgt voor een multidisciplinaire aanpak in nauwe samenwerking met o.a. politie
<u>Huismeesters</u>	De woningcorporaties stellen huismeesters aan.
<u>Woonmaatschappelijk werk</u>	De woningcorporaties organiseren woonmaatschappelijk werk
<u>Voorlichting ouderen over veiligheid</u>	Ouderen en veiligheid is een prioriteit in ons veiligheidsbeleid. Hierin is met name aandacht voor de overvallen en babbeltrucs.
<u>Aanpak woninginbraak en voertuiginbraak</u>	Beide thema's hebben afgelopen jaren gespeeld in de vier risicowijken. Er is een gezamenlijke integrale aanpak ingezet: probleemgericht, locatiegericht, preventief en repressief. Inwoners worden betrokken bij de aanpak, o.a. door buurtpreventieteams.

<u>Vlietwensen</u>	Vlietwensen financiert initiatieven voor en door bewoners uit Leidschendam-Voorburg. Alle bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties uit de gemeente kunnen een aanvraag voor financiering van een initiatief indienen. Vlietwensen kent een bedrag toe, als aan alle voorwaarden is voldaan. Eén van de voorwaarden is dat het initiatief moet bijdragen aan sociale cohesie of leefbaarheid in de buurt of wijk.
<u>Gemengde bestemming in winkelcentra</u>	In winkelcentrum Bovenveen is gemengde bestemming toegestaan om leegstand te voorkomen (winkelcentrum De Heuvel volgt bij volgende wijziging bestemmingsplan)
<u>Wijkactieprogramma voor De Heuvel en Prinsenhof</u>	wijkactieprogramma, met speciale aandacht aan de zelfredzaamheid van bewoners en betrokkenheid van bewoners bij de buurt.
<u>Beheer openbare ruimte en groenvoorzieningen</u>	De gemeente beheert de openbare groenvoorzieningen volgens het BeheerKwaliteitsPlan 2006 gemiddeld op kwaliteitsniveau voldoende (C) en de rest van de openbare ruimte op kwaliteitsniveau goed (B).
<u>Prestatieafspraken met woningcorporaties</u>	Er zijn afspraken gemaakt over leefbaarheid en wijkgericht werken
<u>Specifieke investeringen in buitenruimte</u>	O.a. groenstrategie en renovatie Kennedyplein (De Heuvel), realisatie RKF-court en moestuinen (Prinsenhof)
<u>Buurttender</u>	organiseren van laagdrempelige sportmogelijkheden in park t Loo
<u>Opgeknapt en uitgebreid wijkwinkelcentrum in de Prinsenhof</u>	
<u>Promotie- en evenementenbudget detailhandel</u>	De winkeliersverenigingen kunnen een beroep doen op dit budget om bv evenementen te organiseren of hun gebied te promoten. Dit zorgt voor meer levendigheid en klandizie in de winkelcentra.